

PLATTE TEKST

JAARVERSLAG EN JAARREKENING 2017

<het totale jaarverslag gaat nog naar een vormgever>

Jaarverslag en jaarrekening

2017

Veiligheidsregio Fryslân,
Programmateksten Veiligheid

3. PROGRAMMAVERANTWOORDING CRISISBEHEERSING

3.1. Algemeen

Beleidsplan Crisisbeheersing 2015 – 2018

De Bestuurscommissie Veiligheid heeft in maart 2015 het Beleidsplan “Crisisbeheersing 2015 – 2018” vastgesteld. In dit plan zijn beleidsvoornemens geformuleerd die voor de periode 2015 – 2018 moeten leiden tot een verdere versterking van de Friese crisisorganisatie. Alle inspanningen zijn erop gericht om ontwrichting van de Friese samenleving te voorkomen, dan wel de crisissituatie zo snel mogelijk te reduceren en de nadelige effecten tot een minimum te beperken.

Jaarschijf 2017

In de jaarschijf 2017 van het Beleidsplan Crisisbeheersing stonden 5 speerpunten centraal:

1. *Risico's in beeld*
Afdeling Crisisbeheersing heeft, samen met haar netwerkpartners, de belangrijkste risico's in beeld. Wij werken en denken vanuit risicoanalyses en communiceren adequaat over risico's
2. *Een voorbereide crisisorganisatie*
Onze crisisorganisatie is professioneel (vakbekwaam) en proportioneel (voorbereid op realistische risico's) ingericht. Onze crisisfunctionarissen zijn tevreden over de wijze waarop de crisisorganisatie is voorbereid.
3. *Netwerkmanagement*
Afdeling Crisisbeheersing is de netwerkorganisatie op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing”, ten dienste van de Friese gemeenten, keten- en netwerkpartners.
4. *Veilig verloop van evenementen*
Afdeling Crisisbeheersing levert een bijdrage aan “veilige en feestelijke evenementen in Fryslân”.
5. *Leren en evalueren*
Afdeling Crisisbeheersing verbetert de effectiviteit van de hulpverlening door het systematisch evalueren van GRIP-inzetten.

3.2. Uitvoering 2017

Risico's in beeld

Nieuw regionaal risicoprofiel

Ter voorbereiding op het nieuwe Beleidsplan Veiligheid (periode 2019-2022) heeft de Afdeling Crisisbeheersing een eerste concept van het nieuwe Regionaal Risicoprofiel opgesteld.

Dit risicoprofiel bevat nieuwe scenario's zoals uitval ICT/Data (oorzaak cyber), personen met verward gedrag, terrorisme/ernstige geweldpleging. Het risicoprofiel - inclusief de gemeentelijke risicoprofielen - is op ambtelijk niveau afgestemd met diverse samenwerkingspartners waaronder ambtenaren openbare orde en veiligheid. Het concept risicoprofiel is ter kennisname aangeboden aan de Bestuurscommissie Veiligheid van december 2017.

Risico- en Crisiscommunicatie op maat

De Afdeling Crisisbeheersing heeft met experts en partners verkend wat de voor- en nadelen zijn van het introduceren van een “eigen publieksmerk” (voorbeelden: “Rijnmond Veilig” of “Crisis.nl”) en hoe wij gezamenlijk de risico- en crisiscommunicatie kunnen verbeteren. De conclusie van deze verkenning is dat VRF niet een “eigen publieksmerk” gaat ontwikkelen maar dat VRF samen met partners maatwerk gaat leveren voor verschillende risico en crisissituaties. Zo kunnen bij gemeentegrens overstijgende crisis (vogelgriep/ opvang vluchtelingen) communicatiekanalen van VRF worden ingezet. En bij een incident in een gemeente kan het communicatiekanaal van de gemeente – met VRF als facilitator – worden gebruikt. VRF heeft voor onze partners communicatietools (voor verschillende crisisscenario's uit ons regionaal risicoprofiel) en een fysieke crisiscommunicatiebox ontwikkeld.

Veiligheidsinformatiecentrum Noord-Nederland

De Veiligheidsregio Fryslân staat voor een strategische reis: *van reactief handelen naar preventief voorkomen*. Thema's waar preventief winst valt te behalen zoals brandveilig leven en aansluiting bij het sociale domein krijgen een prominente plek. (Bron: kaderbrief 2018 – 2021)

De Afdeling Crisisbeheersing “wil ook anticiperen op mogelijke risico’s en daardoor crises voorkomen en maatschappelijke impact en/of schade verkleinen. Samen met de Veiligheidsregio’s Noord-Nederland én de Meldkamer wordt hiertoe informatie verzameld, geanalyseerd en “aan elkaar verbonden”. Deze – innovatieve – werkwijze past in ons streven te denken en te werken vanuit risicoanalyses en voorbereid te zijn op realistische/beïnvloedbare risico’s.

Een voorbereide crisisorganisatie

De Friese Crisisorganisatie staat!

De Friese crisisorganisatie bestaat uit ruim 200 personen verdeeld over 24 functiegroepen. In 2017 heeft de Afdeling Crisisbeheersing actief invulling gegeven aan het “warme loopbaanbeleid” van deze crisisfunctionarissen door het aanbieden van ruim 100 vakbekwaamheidsactiviteiten. De activiteiten variëren van een grote hulpverleningsoefening op de bouwplaats van de nieuwe autoweg N31 bij Harlingen, mediatrainingen voor burgemeesters en loco-burgemeesters tot de jaarlijkse systeemtest waarbij het functioneren van de crisisorganisatie wordt getoetst. Resultaat van deze systeemtest (scenario: natuurbrand in het Drents-Friese Wold) was dat de Crisisorganisatie in Fryslân staat en dat alle teams hun rol en taken goed oppakken.

Risicogerichte voorbereiding

De Afdeling Crisisbeheersing heeft zich ook dit jaar voorbereid op uiteenlopende risico’s en thema’s; enkele voorbeelden

- ✓ Overstromingsrisico’s
 - Samen met diverse partners - gemeente Harlingen, Waddengemeenten, Rijkswaterstaat, Wetterskip - is gewerkt aan meerlaagsveiligheid. Voor o.a. de Waddeneilanden en het instroomgebied Harlingen is een impactanalyse “hoogwater en evacuatie” (inclusief handelingsperspectieven) opgesteld.
- ✓ Sluitende zorg- en veiligheidsketen bij sociale incidenten
 - In 2017 hebben VRF en het Veiligheidshuis thematische bijeenkomsten georganiseerd voor alle betrokken partijen - waaronder de Friese gemeenten - om de “Aanpak Voorkoming Escalatie” te implementeren bij alle betrokken partijen (wijk- en gebiedsteams, gemeenten, veiligheidshuis, driehoek);
 - In 2017 is in drie gemeenten geoefend met een crisis in de jeugdzorg
- ✓ Terrorismegevolgbestrijding
 - Onder regie van de Politie Noord-Nederland hebben de noordelijke veiligheidsregio’s thematische bijeenkomsten georganiseerd over dit onderwerp.
- ✓ Grootschalige Geneeskundige Bijstand (GGB)
 - Het landelijke project GGB is door de Regionale Ambulance Voorziening (RAV), de VRF en de vier Waddengemeenten in de vorm van “maatwerk voor de eilanden” geïmplementeerd; de SIGMA-teams van de gemeenten hebben met financiële steun van het IFV de beschikking gekregen over nieuwe voertuigen voor o.a. gewondentransport.
- ✓ Zorgcontinuïteit
 - De Directeur Publieke Gezondheid heeft de Bestuurscommissie Veiligheid – conform de Wet Veiligheidsregio’s – geïnformeerd over de mate van voorbereiding van keten- en zorgpartners op rampen en crises. De ketenpartners (GGD, RAV, ziekenhuizen, huisartsen) zijn allen in voldoende mate voorbereid (vakbekwaamheid, planvorming, delen van gegevens tijdens inzetten). Voor de zorgpartners (gehandicaptenzorg, geestelijke gezondheidszorg, wonen met zorg, revalidatiecentra) geldt dat het overgrote deel van deze instellingen is voorbereid. De meeste instellingen beschikken over een zorgcontinuïteitsplan en delen hun capaciteitsgegevens met de VRF.
- ✓ Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming
 - Drie Friese gemeenten (Oost- en Weststellingwerf, Opsterland) liggen binnen een zone van 100 km van de Duitse kerncentrale in Lingen. Onder regie van het ministerie van VWS en in nauwe samenspraak met VRF heeft de doelgroep (waaronder kinderen tot 18 jaar) per post jodiumtabletten ontvangen. Door het innemen van tabletten bij een incident met de kerncentrale wordt het risico op schildklierkanker bij de doelgroep tot een minimum beperkt.

Netwerkmanagement

Partners waarderen netwerkbijeenkomsten met een 7,7

Samenwerking is het sleutelwoord als het gaat om een “veiliger en gezonder Fryslân”. De Afdeling Crisisbeheersing ziet het als haar taak om de vele keten- en netwerkpartners met elkaar te verbinden.

In 2017 hebben wij tien thematische bijeenkomsten georganiseerd voor uiteenlopende doelgroepen: van uitval vitale infrastructuur, Elfstedentocht (een bijeenkomst met onze rayonhoofden) tot een eindejaarsbijeenkomst voor al onze crisisfunctionarissen (met o.a. cyber als thema).

De gemiddelde tevredenheid van gemeenten en partners naar aanleiding van deze bijeenkomsten bedroeg een 7,7 (2015 een 7,3 en in 2016 een 7,9).

Intensieve samenwerking met Noordelijke Hogeschool

De Afdeling Crisisbeheersing en de NHL hebben in 2017 besloten om de bestaande samenwerking (“studenten van de NHL lopen al vele jaren stage bij de VRF”) te verbreden. Zo is o.a. cyber (“hoe verhogen we het cybersecurityniveau en houden we digitaal droge voeten?”) een nieuw type risico waarbij de Afdeling Crisisbeheersing gebruik gaat maken van de kennis en knowhow die bij de studenten van NHL aanwezig is. Daarnaast heeft een lector scenarioplanning van NHL de Afdeling Crisisbeheersing geassisteerd bij het proces Back to the Future. Het eindresultaat (“waar staat VRF in 2027”) is in de vorm van een boekwerkje aangeboden aan de leden van de Bestuurscommissie Veiligheid.

Veilige en feestelijke publieksevenementen

Evenementen in 2017 zonder noemenswaardige problemen verlopen

De Afdeling Crisisbeheersing heeft in 2017 gemeenten geadviseerd (ruim 100 B-evenementen en 10 multidisciplinaire of C-adviezen) over diverse risicovolle evenementen. Van de landelijke intocht van Sinterklaas in Dokkum, The Passion in Leeuwarden, de preparatie op Culturele Hoofdstad Leeuwarden Fryslân 2018 tot evenementen die jaarlijks steeds meer bezoekersaantallen verwelkomen (zoals Oerrock en Glamour Beach). Vertegenwoordigers van de crisisorganisatie waren bij diverse evenementen aanwezig om het gemeentelijke Veiligheidsteam te ondersteunen en te adviseren.

In de Bestuurscommissie Veiligheid is het thema “Veiligheid op het ijs” besproken. In aanwezigheid van de Friesche Ijsbond is gesproken over de invloed van social media (“een foto op social media en Nederland bindt massaal de schaatsen onder”), de zorgplicht op het ijs etc.

Computersimulatie voor overcrowding

Ook bij de advisering over publieksevenementen doen “nieuwe technieken” hun intrede.

In opdracht van VRF en het bestuur van de Vereniging De Friesche Elfsteden heeft het bedrijf Incontrol begin 2017 een simulatie opgesteld waarmee bezoekersstromen aan Dokkum tijdens een eventuele Elfstedentocht in kaart zijn gebracht. Naar aanleiding van deze simulatie heeft VRF dit computerprogramma (“Pedestrian Dynamics”) aangeschaft; ambtenaren openbare orde en veiligheid van de gemeenten Leeuwarden en Sudwest-Fryslân hebben – samen met medewerkers van de Afdeling Crisisbeheersing – een training gevolgd in het toepassen van het programma. Met het programma kan men scenario’s als overcrowding en evacuatie simuleren. Leeuwarden gaat het programma gebruiken voor Culturele Hoofdstad Leeuwarden – Fryslân 2018 en Sudwest-Fryslân voor de Sneekweek.

Leren en Evalueren

Evaluaties van operationele inzetten gedeeld met de crisisfunctionarissen

In 2017 zijn er tien operationele inzetten geweest:

1. vrijkomen bijtend gas feesttent Damwâld (1 januari, GRIP 1)
2. treinongeluk bij Harlingen (27 maart, GRIP 1)
3. kwikincident Sneek (20 juli, geen GRIP)
4. brand oude gemeentehuis Wolvega (12 september, GRIP 1)
5. plofkraak pinautomaat Haulerwijk (16 oktober, GRIP 1)
6. onwelwordingen door onbekende stof bij bedrijf Huhtamaki Franeker (16 oktober, GRIP 3)
7. plofkraak pinautomaat Bakkeveen (17 oktober, GRIP 1)
8. onwelwordingen door koolmonoxide tijdens schuurfeest Gersloot (6 november, geen GRIP)
9. asbestbrand Franeker (18 november, GRIP 1)
10. vrijkomen CO2 lucht bij bedrijf Motip dupli Wolvega (24 november, GRIP 1)

Naast evaluaties van bovenstaande inzetten zijn ook evaluaties van evenementen (Landelijke intocht Sinterklaas, The Passion) en van de jaarlijkse systeemtest gedeeld met onze crisisfunctionarissen. Het streven is erop gericht dat verbeterpunten uit deze evaluaties zich niet opnieuw voordoen bij nieuwe inzetten.

Belevingsonderzoeken onder burgers

Bij vijf inzetten is aan betrokken burgers gevraagd hoe zij de hulpverlening van de betrokken diensten hebben ervaren. Uit deze onderzoeken kan als trend geconcludeerd worden dat de hulpverleningsdiensten complimenten ontvangen voor de "harde kant van de hulpverlening (branden blussen, zorgdragen voor de redding en veiligheid van slachtoffers) en dat er nog verbeterpunten zijn m.b.t. de "zachte kant" van de hulpverlening (meer aandacht voor de menskant, betere informatievoorziening, tijdiger slachtofferhulp inschakelen etc.). De conclusies uit deze onderzoeken zijn ook gedeeld met de crisisfunctionarissen

3.3. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 3e wijziging			Realisatie 2017			Verschil
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Programma crisisbeheersing							
Producten Crisisbeheersing	4.093.058	287.451	-3.805.607	3.893.058	201.251	-3.691.807	113.800
Dekkingsmiddelen crisisbeheersing							
Rijksbijdrage BDuR		2.703.500	2.703.500	0	2.733.389	2.733.389	29.889
Gemeentelijke bijdrage		1.021.607	1.021.607	0	1.021.607	1.021.607	0
		<u>3.725.107</u>	<u>3.725.107</u>	<u>0</u>	<u>3.754.996</u>	<u>3.754.996</u>	<u>29.889</u>
Reservemutaties crisisbeheersing		15.000	15.000	0	15.000	15.000	0
Totaal programma crisisbeheersing	4.093.058	4.027.558	-65.500	3.893.058	3.971.247	78.189	143.689

3.4. Toelichting op de programmarekening

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Resultaat Crisisbeheersing 2017	143.689
<i>opbouw:</i>	
Formatie	109.689
Algemene dekkingsmiddelen	34.000
Totaal Resultaat Crisisbeheersing 2017	143.689

Toelichting

- **Formatie**

Vanwege uitstroom en incidentele vacatureruimte is er dit jaar € 109.698 overgebleven van het formatiebudget.

- **Algemene dekkingsmiddelen**

De afrekening van de brede doeluitkering 2017 was € 87.000 hoger dan geraamd vanwege loon- en prijscompensatie. Hiervan heeft 35% betrekking op het programma crisisbeheersing, zijnde € 34.000.

4. PROGRAMMAVERANTWOORDING BRANDWEER

4.1. Beleidsplan Brandweer 2015 – 2018

Het Algemeen Bestuur heeft op 19 maart 2015 het Beleidsplan Brandweer Fryslân 'de koers naar toekomstbestendige brandweezorg in Fryslân' vastgesteld. Daarmee is het beleidsmatige en financiële kader voor onze brandweerorganisatie voor de periode 2015-2018 bepaald. Er is samen met de vrijwilligers gebouwd aan het harmoniseren en door ontwikkelen van de staande organisatie. In 2017 is samen met afdeling Crisisbeheersing een start gemaakt met een denkrichting voor het Beleidsplan Veiligheid 2019-2022.

De onderstaande ontwikkelingen hebben in 2017 centraal gestaan:

4.2. Algemene ontwikkelingen

Project dekkingsplan 2.0

Op 19 oktober 2017 heeft de Bestuurscommissie Veiligheid het Dekkingsplan 2.0, *Samen Paraat* vastgesteld. Met het vaststellen van het Dekkingsplan 2.0, *Samen Paraat* is voldaan aan artikel 14 van de Wet veiligheidsregio's en is vastgelegd welke opkomsttijden in de regio van de brandweer verwacht kunnen worden. Daarnaast zorgt het Dekkingsplan 2.0 voor een veilige, effectieve en efficiënte repressieve brandweerorganisatie, afgestemd op de risico's in Fryslân. Deze organisatie is gebaseerd op vrije instroom door vrijwilligers en alle brandweerposten zijn van toegevoegde waarde. Hiermee maakt Veiligheidsregio Fryslân een stap naar toekomstbestendige brandweezorg en gaan we van een historisch gegroeide naar een beredeneerde brandweerorganisatie.

Bij de ontwikkeling van het Dekkingsplan 2.0, *Samen Paraat* zijn klankbordgroepen en de stuurgroep, bestaande uit de burgemeesters Apotheker, Gerbrandy, Sluiter en Van Klaveren betrokken geweest. In de klankbordgroepen participeerden tachtig brandweermensen, zowel vrijwilligers als beroeps, alle leidinggevend van de brandweer en de ondernemingsraad van Veiligheidsregio Fryslân.

In april en mei zijn de gemeenteraden door middel van raadsinformatieavonden op proces en inhoud geïnformeerd over het concept Dekkingsplan 2.0, *Samen Paraat* en voorafgaand aan definitieve besluitvorming zijn de gemeenten gevraagd zienswijzen in te dienen. Deze brede betrokkenheid heeft gezorgd voor draagvlak bij medewerkers, bestuur en gemeenten voor het Dekkingsplan 2.0.

Vakbekwaamheid

In 2015 werd duidelijk dat Brandweer Fryslân de komende jaren structureel te maken krijgt met een onvoorziene uitstroom van vrijwilligers. Dit heeft te maken met de vergrijzing en met de trend dat vrijwilligers zich (in zijn algemeenheid) korter binden aan een vrijwillige functie. In maart 2016 zijn de (financiële) gevolgen hiervan met het bestuur gedeeld en heeft het bestuur de opdracht gegeven om in afwachting van Dekkingsplan 2.0 de repressieve slagkracht op peil te houden. De gerealiseerde financiële uitzettingen van 2016 en 2017 lagen in lijn met de prognose. Om continu inzage te hebben in de verwachte uitstroom en mogelijke onderbezetting (en daarmee de paraatheid van een post) in repressief personeel zijn in 2017 bezettingsoverzichten per post verder ontwikkeld.

Vanaf 1 januari 2018 oefent heel Brandweer Fryslân volgens een gelijk oefenprogramma, dat voldoet aan de landelijke eisen voor de verschillende repressieve functies. Hiervoor is afdeling Vakbekwaamheid in 2016, samen met de uitgangspunten van het Dekkingsplan 2.0, begonnen om het oefenprogramma te ontwerpen. In nauw overleg met het (vrijwillig) repressief personeel is een vakbekwaamheidsnorm vastgesteld, welke in 2017 wordt doorontwikkeld naar een volledig oefenprogramma. Gedurende 2017 heeft afdeling Vakbekwaamheid ervoor gezorgd dat: de voor het oefenprogramma bijpassende oefeningen uitgeschreven zijn, intensief is afgestemd met alle posten over het invullen van vrije-keuze momenten en risico-gerichte oefeningen, de oefenroosters zijn ontworpen en de registratiesystemen ingericht zijn.

Arbeidshygiëne

In 2015 heeft de inspectie SZW geconstateerd dat de brandweer in het algemeen onvoldoende zorgvuldig omgaat met arbeidshygiëne van de repressieve medewerkers. (Inter)nationaal onderzoek doet vermoeden dat brandweermensen een verhoogde kans op kanker hebben door blootstelling aan rook en roet.

Brandweer Fryslân heeft 2016 navolging van het onderzoek een handelingsperspectief ontwikkeld met een meerjarenactie - en implementatieplan. In 2017 is het grootste deel van de middelen om schoner te werken aan de posten verstrekt. Het meest tastbare en financieel ingrijpende hierbij was het tweede bluspak. Deze pakken zijn eind 2017 uitgeleverd aan de posten. Het gehele traject van uitlevering van midden en bewustwording is ondersteund met instructiemomenten en -materialen. Nu wordt verder ingezet op het blijvend bewustzijn omtrent schoner werken. Naast de blootstelling aan rook en roet wordt ook gekeken naar beperken van gezondheidsrisico's bij taken als verkeers- en waterongevallen.

Bedrijfsopvangteam (BOT)

Het Bedrijfsopvangteam (BOT) is een team van brandweercollèga's dat zich dag en nacht beschikbaar stelt om ondersteuning te bieden aan alle brandweermensen binnen regio Fryslân na ingrijpende incidenten. In veel gevallen is dit direct na een ingrijpende gebeurtenis (technische debriefing), maar ook in de nasleep tot aan doorverwijzing naar professionele hulpverlening kan het BOT ondersteuning bieden. Het BOT kan gezien worden als een instrument om het clusterhoofd, (H)OvD en/of bevelvoerder te ondersteunen in zijn verantwoordelijkheid voor de personele nazorg.

In 2017 is het BOT in totaal 18 keer ingezet. Dit betreft zowel technische debriefingen, alsook vervolggesprekken (in groepsverband en individueel) en doorverwijzingen naar professionele hulpverlening. Het BOT is zes keer minder ingezet dan het jaar daarvoor. Er hebben met name minder vervolggesprekken plaatsgevonden en er is een keer minder doorverwezen naar professionele hulpverlening.

Het afgelopen jaar zijn er op verschillende posten partneravonden georganiseerd, waar twee BOT-leden met de partners (en met of zonder de brandweermensen) in gesprek zijn gegaan over nazorg. Het waren boeiende avonden, waarin veel is verteld en gedeeld. Het nieuwe oefenrooster biedt alle posten de mogelijkheid om nazorg in te plannen in de flexibele ruimte. Ook dan zullen twee BOT-leden de post bezoeken om psycho-educatie te geven en met de brandweermensen in gesprek te gaan over nazorg. Er is de mogelijkheid om partners bij deze avond aan te laten schuiven, maar er kan ook ten alle tijden een aparte avond voor partners worden georganiseerd.

Belevingsonderzoek brandweerpersoneel

Op initiatief van de Veiligheidsberaad is in 2017 een belevingsonderzoek onder brandweerpersoneel van alle 25 veiligheidsregio's gehouden. Dit met als doel om landelijk een helder beeld te krijgen van hoe repressieve brandweerlieden hun werk ervaren. Er was tot nu toe geen landelijk beeld beschikbaar, alleen regionale beelden. Zo ook bij Brandweer Fryslân waar tweejaarlijks een medewerkers tevredenheidsonderzoek (MTO) wordt gehouden. De uitkomsten van het belevingsonderzoek laten zien dat bijna iedereen trots is om bij Brandweer Fryslân te werken. De brandweerlieden voelen zich betrokken bij het werk en de organisatie. Er is een sterk gevoel van vakbekwaamheid bij zichzelf en de ander. De werkcultuur wordt als veilig ervaren.

Ook zijn er aandachtspunten. Zo'n veertig procent van de deelnemers vindt dat de organisatie minder aandacht heeft voor het repressieve werk. Ook wordt benoemd dat er steeds hogere eisen wordt gesteld. Er wordt een lagere score gegeven voor de ontwikkelmogelijkheden en hoe aantrekkelijk de organisatie blijft voor vrijwilligers. Als gekeken wordt naar het landelijke gemiddelde, scoort Brandweer Fryslân op vrijwel alle onderdelen hoger dan het landelijk gemiddelde.

Door middel van zogenaamde cafésessie zijn met enthousiaste deelnemers en de OR de resultaten besproken. Er is gesproken over de herkenbaarheid van de uitkomsten, waar kansen of zorgen liggen en of het overeen komt met eerdere onderzoeken naar medewerkerstevredenheid en de uitkomsten van andere bijeenkomsten. Vanuit hier wordt in 2018 verder gewerkt aan het oppakken van de aandachtspunten en het behouden van waar men tevreden over is.

Repressief overleg

Binnen het project Repressief Overleg gaat Brandweer Fryslân separaat van het formele reguliere toezicht het gesprek aan met risicovolle bedrijven. Doel van deze gesprekken is om beter contact te krijgen met de risicovolle bedrijven, inzicht te krijgen in de gevaren en aanwezige stoffen, te leren van de aanwezige kennis en expertise van deze bedrijven en afstemming te vinden binnen de eigen organisatie. De gesprekken resulteren in scenario's en daarop gebaseerde oefeningen en/of rondleidingen.

In 2015 zijn de eerste repressieve overleggen gestart bij acht BRZO bedrijven. In 2016 zijn deze gesprekken voortgezet. Het jaar 2017 heeft in het teken gestaan van het verder uitbouwen van het aantal bedrijven waar dit traject wordt doorlopen. Dit heeft erin geresulteerd dat in het cluster Noordwest twee nieuwe bedrijven zijn benaderd. De oefeningen bij deze bedrijven staan gepland voor medio 2018.

Voor wat betreft het afronden van de trajecten van de bedrijven uit 2015 en 2016 geldt dat bij bijna alle bedrijven inmiddels is voorzien in een rondleiding of oefening. Bij bedrijven waar nog geen oefening of rondleiding is gehouden staan deze inmiddels wel gepland voor het eerste halfjaar van 2018.

Strategische Personeelsplanning

Brandweer Fryslân werkt, zoals beschreven in het Dekkingsplan 2.0, in een netwerk van posten, waarin we samen paraat zijn. Samen paraat zijn, kan alleen met voldoende en vakbekwame brandweerlieden op alle posten. We zien dat het personeelsbestand van Brandweer Fryslân vergrijsd. Daarbij wordt gemerkt dat we meer moeite hebben met het aantrekken van nieuwe vrijwilligers. Om nu en in de toekomst samen paraat te kunnen zijn en blijven, met goed opgeleide brandweerlieden, zet Brandweer Fryslân in op Strategische Personeelsplanning. Medio 2017 is het vooronderzoek voor het project Strategische Personeelsplanning gestart. Knelpunten die momenteel worden ervaren en de te verwachte knelpunten zijn in beeld gebracht. Daarnaast is gekeken naar de behoeftes en prioriteiten. Met deze inzichten is het project Strategische Personeelsplanning in 2018 gestart.

4.3 Operationele zaken

Risicobeheersing en brandveilig leven

In 2017 is duidelijk te zien dat door de aantrekkende economie en daarmee een toename van het aantal bouwactiviteiten, het aantal adviesaanvragen bij de afdeling risicobeheersing is toegenomen. Dit is te zien op de terreinen van de advisering omgevingsveiligheid, de maatwerkpakketten 1 en 2 en op het vakgebied van externe veiligheid. De drukte binnen deze taakvelden maakt dat ook andere producten onder druk komen te staan. Zo wordt op dit moment minder repressief advies gegeven dan Brandweer Fryslân graag zou willen. De toename van het aantal adviesaanvragen doet een fors beroep op de beschikbare personele capaciteit.

De onderstaande tabellen geven een overzicht van het aantal uitgebrachte adviezen en uitgevoerde controles door afdeling Risicobeheersing. Daarnaast is inzichtelijk gemaakt welke activiteiten er in 2017 binnen het taakveld brandveilig leven zijn uitgevoerd.

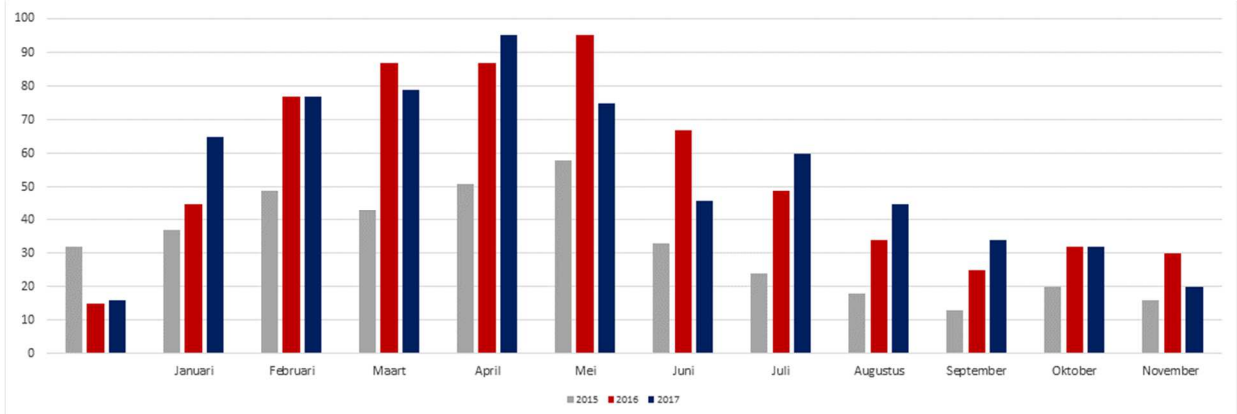
Advisering bevoegd gezag	Noordwest	Noordoost	Zuidoost	Zuidwest	Totaal
Advisering omgevingsveiligheid	111	60	72	74	317
Advisering maatwerkpakket 1	375	326	286	159	1146
Advisering maatwerkpakket 2	271	327	116	346	1060
Advisering evenementen	92	78	112	51	333
Gebruik digitale veiligheidstoets evenementen	149	75	105	118	447

De adviezen omgevingsveiligheid (externe veiligheid) zijn vooral vraaggestuurd en zijn binnen 28 dagen aangeleverd bij het bevoegd gezag. De adviezen zijn voor een groot gedeelte integrale adviezen waarvan het repressief advies onderdeel uitmaakt. Waar het aantal adviezen in 2013 nog op 203 lag, lag het aantal in 2017 op 305. Dit laat ook zien dat de gemeenten sinds de regionalisering de brandweer weten te vinden voor adviezen en samenwerking.

Voor maatwerkpakket 1 geldt ook een behoorlijke stijging van het aantal adviezen ten opzichte van 2016. In 2016 zijn 958 producten en 40 bouwcontroles geregistreerd tegen 1146 producten in 2017. Naast deze geregistreerde producten vervult Brandweer Fryslân ook een vraagbaakfunctie. De werkzaamheden voor maatwerkpakket 2, zoals controles en hercontroles, zijn geplande activiteiten. De planning is in 2017 grotendeels gehaald. Acht controles zijn doorgeschoven naar het eerste kwartaal van 2018.

Voor de advisering van gemeenten voor B en C (grote) evenementen werken medewerkers van Brandweer Fryslân samen met de collega's van GHOR / Crisisbeheersing. Door deze samenwerking ontvangen gemeenten een integraal advies over zowel (brand)veiligheid als gezondheid. Gemeenten kunnen voor A (kleine) evenementen sinds een aantal jaar gebruik maken van de digitale veiligheidstoets. Deze online tool produceert

voorschriften op maat die een op een in de vergunning opgenomen kunnen worden. Het gebruik van deze veiligheidstoets neemt sinds de start van de tool ieder jaar toe.

Aantal adviezen evenementen 2015-2016-2017

Brandveilig Leven	Noordwest	Noordoost	Zuidoost	Zuidwest	Totaal
Gastlessen	52	49	37	55	193
Technasium	2	1	2	1	6
Studenten op kamers Leeuwarden	4	nvt	nvt	nvt	4
Oefenen in de wijk	7	3	5	3	18
Doelgroep gerichte voorlichting	59	30	33	32	154
Doelgroep gerichte voorlichting hoog-risico gebieden	7	2	5	6	20
Wonen boven winkels	1	x	x	x	1
Inzet richting markante objecten afhechten Dekkingsplan 1.0					
Doelgroepgerichte voorlichting	4	2	1	9	16
Geen nood bij Brand	3	1	2	x	6
Contact gelegd met markante objecten. Activiteiten n.a.v. dit contact volgen	87	151	57	89	384
Voorlichting na brand	1	1	7	x	9
Participatie keurmerk veilig ondernemen	4	2	2	5	13
Woningcheck 18 plus gebieden [1687 totaal]					
Bezocht 2017	166	198	87	149	600
Uitgevoerd	100	129	45	84	358
Interesse	16	9	9	8	42
Niet thuis	50	60	33	57	200
Voorlichting via diverse media kanalen	√	√	√	√	√
Aansluiten bij landelijke campagnes	2	2	2	2	2
Raming rechtstreeks bereikte aantal personen	6600	4800	4200	4100	19700

Voor de verschillende brandveilig leven-activiteiten is in 2017 intensief ingezet op nadere afstemming met gemeenten (veiligheid/WMO) en in het opbouwen en uitbouwen van contacten met diverse ketenpartners zoals thuiszorgorganisaties, zorgpartijen, woningcorporaties, welzijnsorganisaties en onderwijsinstellingen. Deze investeringen hebben een aantal concrete activiteiten opgeleverd. Zo is bijvoorbeeld in samenwerking met Thuiszorg Het Friese Land een pilot opgestart waarbij teams van thuiszorgmedewerkers een korte scholing van Brandweer Fryslân krijgen over aandachtspunten ten aanzien van brandveiligheid in en rondom huis bij cliënten die zij bezoeken.

Regio-breed is samengewerkt met een grote landelijke verhuurder van seniorenhuisvesting (Woonzorg Nederland). Deze verhuurder heeft gekoppelde rookmelders in al haar zelfstandige wooneenheden geplaatst. Brandweer Fryslân ondersteunde hierbij met doelgroepgerichte voorlichtingen. Ook leverde Brandweer Fryslân

via voorlichtingen en trainingen inhoudelijke deskundigheid op het gebied van brandveiligheid aan verschillende organisaties die zich (veelal samen met gemeenten) richten op thuiswonende senioren.

Dit jaar is opnieuw actief ingezet op brandveiligheidsvoorlichting in studentenhuysvesting in Leeuwarden. Brandweer Fryslân was ook opdrachtgever binnen het Friese Technasium-onderwijs. Zes middelbare onderwijsinstellingen gingen begin dit jaar aan de slag met een brandveiligheids-vraagstuk. Inmiddels krijgt dit een vervolg op Noord-Nederlandse schaal.

De gastlessen op de basisscholen blijven achter op de planning. Er stonden 250 gastlessen in de planning, maar dit jaar zijn er 193 uitgevoerd. In de praktijk blijkt dat niet alle basisscholen een bezoek van de brandweer kunnen inpassen in hun lesprogramma. En vooral in de kleine(re) kernen is er veelal sprake van combinatieklassen, waardoor de brandweer niet jaarlijks hoeft langs te komen voor een gastles. Er zijn dit jaar meer 'oefeningen in de wijk' georganiseerd dan geraamd. Deze oefeningen focussen zich met name op de zgn. hoog-risicogebieden.

In 2017 is ook de BVL-voorlichtingscontainer opgeleverd en ingezet bij diverse activiteiten, waaronder een tour met de Politie langs alle Friese Elfsteden.

Dit najaar stond ook in het teken van de start van de woningchecks in de zgn. '18 minuten-plus-gebieden'. In totaal gaat het om ruim 1800 woningen. Een grote groep van circa 70 brandweervrijwilligers en collega's uit de 24-uursdienst hebben in drie maanden tijd 600 woningen bezocht. Hiermee loopt dit project voor op de planning (raming was 450 woningen). De resterende woningen worden in 2018 bezocht. De ervaringen met het uitvoeren van de woningchecks zijn erg positief.

In de afdeling Noordwest is een voorzichtig begin gemaakt met de activiteit 'wonen boven winkels' (waaronder een tweetal oefeningen in de binnenstad). Dit krijgt een uitgebreider vervolg in 2018. In 2017 is fors geïnvesteerd in de zgn. 'markante objecten' uit de rapportage 'Afhechten dekkingsplan 1.0'. Het streven was om dit jaar met 556 markante objecten in contact te treden. Uiteindelijk heeft Brandweer Fryslân in 2017 met 384 markante objecten actief contact gelegd. Bij 6 markante objecten is een zgn. 'Geen Nood Bij Brand-traject' opgestart (brandveiligheid in de intramurale zorg) en bij 16 markante objecten heeft een doelgroepgerichte voorlichting plaatsgevonden. Het in samenwerking met de eigenaren van de markante objecten organiseren van een brandveilig leven-activiteit op locatie blijkt, ondanks de forse inspanning van de brandweer, meer tijd te kosten dan verwacht.

Het aantal doelgroepgerichte brandveiligheidsvoorlichtingen ligt in 2017 hoger (156) dan geraamd (100). Tot slot is er in 2017 op beperkte schaal invulling gegeven aan 'voorlichting na brand'.

Repressieve cijfers

Het aantal incidenten waarvoor Brandweer Fryslân is gealarmeerd lag in 2017 op 3199. Dit is een afname van 66 incidenten ten opzichte van 2016. Deze afname is terug te zien bij de categorie alarm brand en brand. Bij de categorieën ongeval en leefmilieu (o.a. stormschades) zijn toenames te zien. Van alle uitrukken in 2017 was Brandweer Fryslân bij 37% van die uitrukken op tijd in tegenstelling tot 33% in 2016. Dit is conform de vastgestelde norm in het Besluit van Veiligheidsregio's.

In 2017 zijn er 17 grote branden geweest waarvoor Brandweer Fryslân met minimaal drie tankautosputten is uitgerukt. Er hebben vier zeer grote branden plaatsgevonden. Voor twee van deze zeer grote branden is opgeschaald naar Grip 1. Een van de zeer grote branden was een Grip 2-incident in de regio Groningen waarbij Brandweer Fryslân assistentie heeft verleend. In 2017 is negen maal opgeschaald naar Grip 1 voor onder andere een incident in combinatie met een zeer grote brand. Eenmaal is opgeschaald naar Grip 2 voor een natuurbrand in It Heidenskip (mei 2017).

Brandweer kent een grote diversiteit aan incidenten waar op ingezet wordt. Gezamenlijk optreden van meerdere brandweerposten bij een grote of zeer grote brand, maar ook multidisciplinair optreden bij incidenten met gevaarlijke stoffen of hulpverleners bij grote ongevallen zoals een botsing tussen een trein en een auto.

4.4. Wat heeft het gekost?

	Begroting na 3e wijziging			Realisatie 2017			Verschil
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Programma brandweer							
Producten brandweer	31.419.594	699.534	-30.720.060	32.176.150	1.724.287	-30.451.863	268.197
Projecten brandweer			0			0	0
Dekkingsmiddelen brandweer							
Rijksbijdrage BDuR	0	5.019.500	5.019.500	0	5.076.293	5.076.293	56.793
Gemeentelijke bijdrage	0	25.657.898	25.657.898	0	25.657.898	25.657.898	0
	0	30.677.398	30.677.398	0	30.734.191	30.734.191	56.793
Reservemutaties brandweer	0	648.862	648.862	0	626.682	626.682	-22.180
Totaal programma brandweer	31.419.594	32.025.794	606.200	32.176.150	33.085.160	909.010	302.810

4.5. Toelichting op de programmarekening

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Resultaat Brandweer 2017 302.810

opbouw:

Formatie en inhuur	83.000
Arbeidshygiëne	85.000
Verkoop activa	80.000
Meldkamer Noord Nederland	110.000
Overig	114.810
Vrijval reserve kwaliteitsverbetering	37.000
Algemene dekkingsmiddelen	53.000
Dotatie voorziening sociaal plan	-260.000
Totaal Resultaat Brandweer 2017	302.810

Toelichting

Het totaal resultaat van de Friese brandweer komt in 2017 uit op € 302.810 positief, inclusief de € 53.000 bijstelling van de BdUR. In respectievelijk de 4 maands- en 8 maands bestuursrapportage was het de verwachting uit te komen op respectievelijk € 190.000 positief en € 150.000 positief. Vanwege een aantal incidentele meevallers, komt het resultaat in de jaarrekening uit op € 302.810, welke redelijk in lijn ligt.

• **Formatie en inhuur**

De totale onderschrijding op formatie en inhuur is 83.000 welke voortkomt uit incidentele vacatureruimte.

• **Arbeidshygiëne**

In 2017 is er incidenteel € 165.000 beschikbaar gesteld voor de implementatie van nieuwe regelgeving rondom arbeidshygiëne. Vanaf 2018 is er hiervoor € 340.000 structureel beschikbaar gesteld vanuit de Kaderbrief. In 2017 is van het beschikbare budget € 85.000 niet besteed vanwege meevallende communicatiekosten en externe inhuur.

• **Verkoop Activa**

In 2017 zijn een aantal afgeschreven activa afgestoten en verkocht welke per saldo zo'n € 80.000 hebben opgebracht.

• **Meldkamer Noord Nederland**

De kosten voor de Meldkamer vallen dit jaar incidenteel lager uit vanwege meevallende resultaten van de Meldkamerorganisatie. Gezien de landelijke ontwikkelingen rondom de Meldkamer is er voornamelijk geen aanleiding het structurele budget te verlagen.

- **Overig**

Het resultaat op de overige posten is € 114.810.

- **Algemene dekkingsmiddelen**

De afrekening van de brede doeluitkering 2017 was € 87.000 hoger dan geraamd vanwege loon- en prijscompensatie. Hiervan heeft 65% betrekking op het programma brandweer, zijnde € 53.000.

- **Vrijval reserve kwaliteitsverbetering**

In 2015 is er voor de jaren 2015, 2016 en 2017 door het bestuur een bestemmingsreserve toegekend welke dit jaar eindig is. Het restant van deze reserve bedraagt € 37.000 aan het eind van 2017.

- **Dotatie voorziening sociaal plan brandweer**

In Dekkingsplan 2.0 is toegezegd de consignatieregeling over de gehele provincie zo uniform mogelijk toe te passen. Daar waar sprake is van structurele consignatie zal een afbouw plaats gaan vinden. Deze afbouwregeling zal op basis van de jaren 2014-2017 in totaal ongeveer € 260.000 gaan kosten, startend in 2018. Deze kosten zijn toegevoegd aan de voorziening om daar de komende jaren de afbouw uit te kunnen dekken.